

TANIMA VE TENFİZ DAVASI

Tanımaya tenfiz davası, yabancı ülkelerde verilen mahkeme kararlarının Türkiye’de işlerlik kazanabilmesi için gereken önemli davalar arasında yer alır. Yabancı mahkemelerin hukuk davalarında verilen kararların Türkiye’de geçerlilik kazanması veya icra edilebilmesi amacıyla Türkiye’de açılan davalara tanımaya tenfiz davası denir. Tanımaya ve tenfiz davası şartları; ön şartlar ve esasa ilişkin şartlar olmak üzere iki türdür.

Ön Şartlar:

- **Yabancı mahkeme ilamının bulunmalıdır:** Yabancı idari merciiler tarafından verilen karar tanımaya tenfize konu olmaz. Hukuki niteliği bakımından mahkeme olma özelliğini taşıyorsa tanımaya tenfiz söz konusu olabilir. Ayrıca yabancı mahkeme tarafından verilmiş olsa da ilam niteliği taşımayan kararlar tanımaya tenfize konu olamaz.
- **Yabancı mahkeme kararı hukuk davasına ilişkin olmalıdır:** yabancı ülke ceza mahkemelerince verilen ceza ve cezaya ilişkin yan hükümler Türkiye’de tanımaya ve tenfize konu edilemez. Esasen burada mahkemenin sıfatı çok önemli olmayıp verilen kararın özel hukuka ilişkin olması yeterlidir. Yani hukuki meselelere ilişkin verilen yabancı mahkeme kararları tanımaya ve tenfiz davası ile Türkiye’de geçerlilik kazanabilir.
- **Yabancı mahkeme kararının kesinleşmiş olmalıdır:** Yani istinaf aşamasında olan veya başka bir yüksek merciide görülmeye devam eden yahut bu aşamaya geçmemiş olsa da henüz başvuru süreleri dolmamış olan kararlar tanımaya tenfiz davasına konu edilemez. Yabancı mahkeme kararının kesinleşip kesinleşmediği de kararı veren mahkemenin ülke hukukuna göre belirlenecektir.

Esasa İlişkin Şartlar:

- **Kararı tenfiz edilecek olan ülke ile mütakabiliyet bulunmalıdır:** Mütakabiliyet, karşılıklık anlamına gelmekte olup kararı tenfiz edilecek olan ülkenin karşılıklı olarak Türk yargı kararlarını tanıyıp tanımadığına bakılmaktadır. Fiili uygulama, kanun hükmü veya uluslararası anlaşma nasıl olduğu farketmeksizin bir karşılıklık esası gerekir. *(Sadece tenfiz davası için gerekli olan bir şart olup tanımaya davası için gerekli değildir.)*
- **Yabancı mahkeme hükmü Türk yargısının münhasır yetkisine girmemelidir.**
- **Yabancı mahkeme hükmü Türk kamu düzenine açıkça aykırı olmamalıdır.**
- **Yabancı mahkeme kararı verilirken tarafların savunma haklarına riayet edilmiş olunmalıdır.**

Tanımaya tenfiz davası büyük çoğunlukla boşanma için açılmaktadır. Eğer yabancı mahkeme kararı tenfize ilişkin hüküm içeriyorsa yani boşanmanın fer’isi niteliğinde nafaka, tazminat, velayet vs. hükümler içeriyorsa ve kişi bunların da Türkiye’de geçerliliğini istiyorsa boşanmanın tenfizi için dava açmalıdır.

Tanımaya ve tenfiz davası için gerekli belgeler;

- Davacının kimliği ve fotokopisi
- Eğer dava avukat vekaleti ile açılıyorsa avukata verilmiş vekaletname, yatırılan masraflara ilişkin makbuz ve benzeri evraklar
- Kesinleşmiş yabancı mahkeme kararının aslı, yabancı merciilerce onanmış örneği ve Noter onaylı tercümesi
- Kararın kesinleştiğine dair yabancı ülke merciilerince verilmiş olan karar ve bunun da tercümesi

Gerekli olan belgelerin onaylanması apostil şerhi ile gerçekleşmekte olup yabancı mercilerce verilen kararların Türkiye’de resmî belge hükmünde sayılması için apostil şerhi zorunluluk arz etmektedir.